

Pielikumi

1. pielikums “Vecumam atbilstīgas attīstības atskaides punkti 6, 9, 12, 18, 24 un 36 mēnešu vecumā”

6 mēnešu vecumā

	<i>Ievelciet X, ja bērns to dara</i>
<i>Sociālā un emocionālā attīstība</i>	
Pazīst sev tuvos cilvēkus un atšķir svešiniekus	
Patīk spēlēties ar citiem, īpaši vecākiem	
Reaģē uz citu emocijām un pārsvarā ir priecīgs	
Patīk skatīties uz sevi spogulī	
<i>Valoda/komunikācija</i>	
Reaģē uz skaņām, izdodot skaņas	
Lalinot veido patskaņus, patīk to darīt pēc kārtas ar vecākiem	
Atsaucas uz savu vārdu	
Izdod skaņas, lai izrādītu prieku vai nepatiku	
Sāk izteikt līdzskaņus (m, b)	
<i>Kognitīvās spējas</i>	
Vēro lietas sev tuvumā un mēģina aizsniegt lietas, kas ir tālāk	
Liek lietas mutē un izrāda par tām interesi	
Sāk pārlīkt priekšmetus no vienas rokas otrā	
<i>Kustības/fiziskā attīstība</i>	
Veļas abos virzienos (uz muguras un uz vēdera)	
Sāk sēdēt bez atbalsta	
Stāvēt svaru balsta uz kājām un var atsperties	
Šūpojas/stumjas uz priekšu un atpakaļ, var sākt šļūkt vispirms atpakaļgaitā	

9 mēnešu vecumā

<i>Sociālā un emocionālā attīstība</i>	
Baidās no svešiniekiem	
Var būt ļoti pieķēries savējiem	
Ir iemīļotās rotaļlietas	
<i>Valoda/komunikācija</i>	
Saprot “nē”	
Veido dažādas skaņas, piemēram “mamamama” un “bababababa”	
Atdarina citu cilvēku skaņas un žestus	
Rāda uz lietām ar pirkstu	
“Nolasa” citu emocijas un var to izrādīt	
<i>Kognitīvās spējas</i>	
Ja kaut kas nokrīt, seko tam ar skatienu	
Meklē lietas, kuras noslēpjat	
Spēlē slēpšanos (“ku–kū”)	
Liek lietas mutē	
Viegli pārliek priekšmetus no vienas rokas otrā	

Var paņemt smalkas lietas ar īkšķi un rādītājpirkstu	
<i>Kustības/fiziskā attīstība</i>	
Stāv pieturoties	
Var apsēsties	
Sēž bez atbalsta	
Mēģina piecelties stāvus	
Rāpo	

12 mēnešu vecumā

<i>Sociālā un emocionālā attīstība</i>	
Ir kautrīgs vai nervozs ar svešiniekiem	
Raud, kad aiziet mamma vai tētis	
Ir iemīļotas lietas un cilvēki	
Izrāda bailes noteiktās situācijās	
Ja grib klausīties pasaku, dod jums grāmatu	
Atkārtο skaņas vai darbības, lai pievērstu uzmanību	
Palīdz sagērbties, izstiepjot roku vai kāju	
Iesaistās rotaļās, piemēram, slēpšanās spēlē (“ku–kū”) vai “cepu, cepu kukulīti”	
<i>Valoda/komunikācija</i>	
Reaģē uz vienkārši izteiktiem lūgumiem	
Izmanto vienkāršus žestus, piemēram, purina galvu, sakot “nē”, vai māj “atā”	
Veido skaņas ar izmaiņām tonalitātēs (skaņas kļūst līdzīgas vārdiem)	
Saka “mamma” un “tete”, “uū–oo!”	
Mēģina izteikt vārdus, kurus sakāt jūs	
<i>Kognitīvās spējas</i>	
Pēta lietas dažādos veidos: kratot, sitot, metot	
Viegli atrod priekšmetus, kurus noslēpjat	
Skatās uz nosauktajiem priekšmetiem vai priekšmetu attēliem	
Atdarina žestus	
Sāk izmantot priekšmetus atbilstīgi to funkcijām, piemēram, dzer no krūzes, ķemmē matus	
Sasit kopā divus priekšmetus	
Priekšmetus saliek kastē un izņem no tās	
Norāda ar rādītājpirkstu	
Var izpildīt vienkāršas instrukcijas, piemēram: “Pacel mantiņu!”	
<i>Kustības/fiziskā attīstība</i>	
Sēdus stāvoklī nokļūst bez palīdzības	
Pieceļas, lai stāvētu, staigā, turoties pie mēbelēm	
Var paiet dažus soļus neturoties	
Var patstāvīgi stāvēt	

18 mēnešu vecumā

<i>Sociālās un emocionālās prasmes</i>	
Spēlējoties patīk dot lietas citiem	
Var būt dusmu lēkmes	
Var baidīties no svešiniekiem	
Izrāda pieķeršanos pazīstamiem cilvēkiem	

Spēlē vienkāršas izlikšanās spēles, piemēram, baro lelles	
Jaunās situācijās var būt “pielipis” aprūpētājiem	
Rāda ar pirkstiņu, lai parādītu citiem kaut ko interesantu	
Pēta vienatnē, bet vecāku tuvumā	
<i>Valodas/komunikācijas prasmes</i>	
Saka vairākus atsevišķus vārdus	
Saka “nē” un purina galvu	
Rāda ar pirkstiņu, lai parādītu kādam to, ko viņš vēlas	
<i>Kognitīvās prasmes (mācīšanās, domāšana, problēmu risināšana)</i>	
Zina, kam paredzētas ikdienas lietas, piemēram, telefons, ķemme, karote	
Rāda ar pirkstiņu, lai piesaistītu citu uzmanību	
Izrāda interesi par lellēm vai rotaļu dzīvniekiem, izliekoties, ka tos baro	
Rāda uz ķermeņa daļām	
Patstāvīgi švīkā uz papīra	
Var izpildīt vienkāršas verbālas instrukcijas bez žestiem, piemēram, apsēžas, kad sakāt: “Apsēdies!”	
<i>Kustības/fiziskā attīstība</i>	
Patstāvīgi staigā	
Var uzkāpt uz pakāpieniem, skriet	
Staigājot stumj/velk rotaļlietas	
Palīdz novilkt drēbes	
Dzer no krūzes	
Ēd ar karoti	

24 mēnešu vecumā

<i>Sociālās un emocionālās prasmes</i>	
Atdarina citus, īpaši pieaugušos un vecākus bērnus	
Sajūsmā, kad ir kopā ar citiem bērniem	
Izrāda aizvien vairāk neatkarības	
Izrāda izaicinošu izturēšanos (dara to, kas viņam ir aizliegts)	
Spēlējas galvenokārt blakus citiem bērniem, bet sāk iesaistīt arī citus bērnus, piemēram, ķeršanas spēlēs	
<i>Valoda/komunikācija</i>	
Norāda uz lietām vai attēliem, kad tās tiek nosauktas	
Zina pazīstamu cilvēku vārdus un ķermeņa daļas	
Runā 2—4 vārdu teikumus	
Izpilda vienkāršus norādījumus	
Atkārto sarunā dzirdētus vārdus	
Rāda ar pirkstiņu uz attēliem grāmatā	
Spēlējas ar bumbu	
<i>Kognitīvās spējas (mācīšanās, domāšana, problēmu risināšana)</i>	
Atrod priekšmetus pat tad, ja tie paslēpti zem diviem vai trim pārklājiem	
Sāk šķirot formas un krāsas	
Pabeidz teikumus un dzejolišus pazīstamās grāmatās	
Spēlē vienkāršas izlikšanās spēles	
Būvē torņus no vismaz 4 klucīšiem. Vienu roku sāk izmantot vairāk nekā otru	
Izpilda divpakāpju instrukcijas, piemēram: “Paņem kurpes un ieliec skapī!”	
Nosauc attēlus grāmatās, piemēram, kaķi, putnu vai suni	

<i>Kustības/fiziskā attīstība</i>	
Stāv uz pirkstgaliem	
Sper bumbu	
Sāk skriet	
Bez palīdzības kāpj uz mēbelēm un nokāpj no tām	
Pieturoties staigā augšup un lejup pa kāpnēm	
Met bumbu ar roku	
Zīmē vai pārzīmē taisnas līnijas un aplis	

36 mēnešu vecumā

<i>Sociālās un emocionālās prasmes</i>	
Atdarina pieaugušos un draugus	
Izrāda pieķeršanos draugiem bez pamudināšanas	
Spēlēs ievēro savu kārtu	
Izrāda rūpes par raudošu draugu	
Izprot ideju par “savs”, “viņa” vai “viņas”	
Izrāda plašu emociju klāstu	
Viegli atdalās no mammas un tēta	
Var dusmoties par būtiskām ikdienas rutīnas izmaiņām	
Saģērbjas un noģērbjas	
Samīļo lelles	
<i>Valoda/komunikācija</i>	
Izpilda instrukcijas, veicot 2 vai 3 darbības	
Var nosaukt pazīstamākās lietas	
Saprot vārdus “iekšā”, “uz” un “zem”	
Pasaka savu vārdu, vecumu un dzimumu	
Nosauc drauga vārdu	
Saka personas vārdus “es”, “man”, “mēs”, “tu” un dažus daudzskaitļus (automašīnas, suņi, kaķi)	
Runā pietiekami labi, lai cilvēki ārpus ģimenes lielāko daļu no teiktā saprastu	
Sarunājas, izmantojot 2—3 teikumus	
<i>Kognitīvās spējas (mācīšanās, domāšana, problēmu risināšana)</i>	
Var darboties ar rotaļlietām, kam ir pogas, sviras un kustīgas detaļas	
Spēlē iztēlošanās spēles ar lellēm, dzīvniekiem, cilvēkiem	
Saliek puzzles no 3—4 gabaliņiem	
Saprot, kas ir “divi”	
Zīmē apli ar zīmuli vai krītiņu	
Grāmatas lapas pāršķir pa vienai	
Ceļ torņus no 6 klucīšiem	
Aizskrūvē un atskrūvē traukus, pagriež durvju rokturi	
<i>Kustības/fiziskā attīstība</i>	
Labi kāpj	
Viegli skrien	
Brauc ar trīsriteni	
Kāpj pa kāpnēm augšā un lejā, pa vienam pakāpienam, ar abām kājām	